

ДИСКУРСИВНО-ПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ ОБРАЗ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛІТИКА

DISCURSIVE-PRESENTATIONAL IMAGE OF AMERICAN POLITICIAN

Кришталюк Г.А.,

orcid.org/0000-0002-0904-4320

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Хоптяр А.О.,

orcid.org/0000-0003-4277-3856

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Стаття пропонує міждисциплінарний підхід до встановлення особливостей конструювання дискурсивно-презентаційного образу американського політика. Простежено, що дискурс породжує презентацію образу політика, забезпечує її розвиток і фіксацію у свідомості медіа аудиторії. Встановлено, що жанр та тематика дискурсу накладає обмеження на презентацію образу політика. Підтверджено, що прототиповим для конструювання образу політика є політичний дискурс промов, які обумовлюють самопрезентацію політика, та газетних статей, які опосередковують створення образу політика.

У дослідженні застосовано методіку когнітивно-дискурсивного аналізу, що полягає у залученні досягнень когнітивної і комунікативної лінгвістики, а саме процесів концептуалізації та комунікації до обґрунтування особливостей конструювання образу політика в англомовному дискурсі. Зокрема, застосовано прийом концептуальної метафори, що дозволило запропонувати осмислення політики Барака Обами крізь призму ПОДРОЖІ, а самого політика як МАНДРІВНИКА. З оперттям на когнітивно-діяльнісний темпорально-просторовий принцип у розвідці сконструювано дискурсивно-презентаційний образ політика спираючись на етапи його активності.

Виокремлено доофісний, офісний та постофісний аспекти дискурсивно-презентаційного образу американського політика. Доофісний аспект дискурсивно-презентаційного образу політика конструюється в дискурсі, який передуює виборам на певну посаду. Доофісний складник дискурсивно-презентаційного образу Барака Обами конструюється із використанням концептуальної метафори, концептуальної метонімії та прийому наближення, що в комплексі вказують на необхідні позитивні суспільні зміни, які підтримує політик.

Офісний складник дискурсивно-презентаційного образу політика конструюється в інавгураційному та посадовому дискурсі. Цей складник деталізує образ політика, сигналізує його зміну або стійкість. Встановлено, що образ політика формується також комунікативними функціями адресантності та адресатності. Функція адресантності максімально реалізується на пост-офісному етапі конструювання дискурсивно-презентаційного образу політика.

Дискурсивно-презентаційний образ політика поєднує події, ситуаційні та фонові ознаки, які значною мірою підкреслюють його символічність.

Ключові слова: дискурсивно-презентаційний образ, політик, саморепрезентація, міждисциплінарний підхід, концептуалізація, функція адресантності, функція адресатності.

The article takes an interdisciplinary approach to singling out the peculiarities of constructing a discursive-presentative image of an American politician. It has been found out that discourse yields a presentation of an image of a politician, provides its development and fixation in the consciousness of media audience. It has been observed that genre and topics of discourse limit a presentation of an image of a politician. It has been proved that the political speech discourse and newspaper discourse are prototypical for constructing an indirect image of a politician with the account of his/her self-presentation.

The investigation applies the methodology of cognitive-discursive analysis, using the achievements of cognitive and communicative linguistics, mainly the processes of conceptualization and communication for reasoning construction of an image of a politician in the English-speaking discourse. In particular, the mechanism of conceptual metaphor has been used providing conceptualization of Barack Obama's politics as JOURNEY, and the politician himself as TRAVELER. Being based on the cognitive-actional temporal-spatial principle a discursive-presentative image of a politician with the account of the stages of his/her activity has been constructed.

Pre-office, office and post-office aspects of discursive-presentative image of an American politician have been introduced. Pre-office aspect of a discursive-presentative image of a politician is constructed in a discourse preceding the election to a certain position. Pre-office component of a discursive-presentative image of Barack Obama is constructed with the application of conceptual metaphor, conceptual metonymy and technique of approximation with their unity signaling the necessary positive change supported by the politician.

Office component of a discursive-presentative image of a politician is constructed in the inaugural and positional discourses. This component specifies the image of a politician signaling his/her change or stability. It has been shown

that an image of a politician also is constructed by means of the addresser and addressee oriented communicative functions. The addressee-oriented communicative function is fully realized at the post-office stage of constructing a discursive-presentative image of a politician. A discursive-presentative image of a politician combines event, situational and background features emphasizing its symbolism.

Key words: discursive-presentative image, politician, self-presentation, interdisciplinary approach, conceptualization, addresser-oriented function, addressee-oriented function.

Постановка проблеми. Невичерпність політичної особистості та політичної образності як об'єкта дослідження зумовлене сподіваннями якнайповніше зрозуміти парадоксальність владних відносин у суспільстві. На сучасному етапі розвитку дискурсології та конструювання образу особистості переважає міждисциплінарний підхід, який з-поміж іншого ставить за мету дослідити зміну політичної комунікації [10]. Образ – це ефективний риторичний інструмент репрезентації політика, оскільки є формою перетворення дійсності, її людиноцентричного осмислення з урахуванням ціннісно-пізнавальних уявлень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З комунікативних позицій простежується залучення опозиції «вербальний – невербальний» до вивчення образу політика, його особистості [1; 6; 17]. Відповідно досліджено дискурсивні, лінгвокогнітивні, лінгвопрагматичні, лінгвориторичні, когнітивно-комунікативні особливості вербалізації політика та його образу [4; 5; 7; 10]. В окремих працях розглядаються невербальні засоби репрезентації образу політика, визначальні для нього візуальні структури узагальнень, фізіономічні характеристики, що персоналізують комунікацію [6; 8; 16; 17]. Комунікативно-дискурсивне вчення розвиває та обґрунтовує тезу про те, що образ керує суспільною свідомістю, а також впливає на змінність / незмінність політичної комунікації [3]. Доводять, що системне вивчення особистості політика уможлиблюється з урахуванням доказів, висновків і концептуалізації, яка розкриває відповідність між особистістю та роллю, яка накладає на неї обмеження [9].

Постановка завдання. Загальний інтерес сучасних лінгвістів до дискурсивного образотворення, його неоднозначність та багатоаспектність визначають актуальність цього дослідження. У розвідці пропонується континуум конструювання образу політика в американському дискурсі шляхом застосування міждисциплінарного підходу. **Метою** статті є виявлення особливостей дискурсивно-презентаційного образу політика, динаміки його конструювання. **Матеріалом дослідження** слугували промови 44-го президента США Барака Обами, матеріали веб-сайту американської аналітичної компанії YouGov, тексти американської газети The Washington Post.

Об'єктом дослідження є образ політика в американському дискурсі. **Предметом дослідження** обрано дискурсивно-презентаційні та дискурсивно-когнітивні особливості творення образу політика в американському дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Образ політика – це конструкт, що виникає в дискурсивному просторі. Такий образ може конструюватися в різних дискурсах, але найбільш прототиповим для образу політика є дискурс політичних промов. Сконструйований фрагмент політичного дискурсу є комунікативним повідомленням, яке, з одного боку впливає на подальшу комунікативну поведінку політика, а з іншого, визначає ставлення до нього аудиторії, її реакцію на його діяльність.

В основі концептуалізації образу політика лежать його психологічні та лінгвістичні властивості [2, с. 24-25]: синергетичність, невизначеність змісту; присутність у свідомості у разі відсутності об'єкта сприйняття у полі зору; відхід від оригіналу. У цій розвідці ми розглядаємо дискурсивно-презентаційний образ американського політика на прикладі Барака Обами, 44-го президента США. Конструювання дискурсивно-презентаційного образу саме цього політика пояснюється тим, що він залишається найпопулярнішим у США (58%) згідно з YouGov, міжнародною інституцією дослідження та аналітики [18]. Урахування когнітивно-діяльнісного темпорально-просторового принципу дозволило сконструювати дискурсивно-презентаційний образ політика з опертям на етапи його активності. Відповідно нами виокремлено доофісний, офісний та постофісний аспекти презентаційно-дискурсивного образу американського політика.

Доофісний аспект презентаційно-дискурсивного образу політика конструюється у передвиборчому дискурсі, який передує виборам на певну посаду. Розглянемо доофісне конструювання образу Барака Обами на прикладі його промови ввечері напередодні виборів 44-го президента Америки. Дискурс цієї промови свідчить про те, що для Барака Обами політика та політичний курс держави осмислюється як подорож:

We've gone to every corner of this country, from here in Northern Virginia to the rocky coasts of Maine, to the open plains of Texas, to the open skies of Montana.

I just want to say that whatever happens tomorrow, I have been deeply humbled by this journey [12].

Наведений фрагмент промови деталізує пункти шляху політика та вказує на метафоричне осмислення його діяльності як ПОДОРОЖІ.

Виборці США спричинюють рух політика та змушують його не зупинятися, а, отже, спонукають до впровадження сподіваних змін:

You have enriched my life, you have moved me again and again. You have inspired me. Sometimes when I have been down you have lifted me up [12].

Наведений фрагмент промови демонструє, що саме електорат змушує кандидата на посаду президента рухатися ВГОРУ суспільно-політичною вертикаллю. Дуже близьким є пункт ПОДОРОЖІ, мету якої Барак Обама вбачає у зміні соціо-політичного життя США на краще:

[...] *we are less than one day away from bringing about change in America* [12].

Політик подорожує з минулого в майбутнє, показником якого є чотириразовий анафоричний повтор темпорального прислівника *tomorrow*, який вказує на майбутній час.

Зміна є метою та результатом подорожі політика. Промовець здійснює вплив на аудиторію за допомогою прийому наближення, що полягає у внесенні зміни, як об'єкта сподівань, у поле зору електорату, на знайому йому територію:

Tomorrow, at this defining moment in history, you can give this country the change that we need. It starts here in Virginia. It starts here in Manassas. This is where change begins [12].

Наведений фрагмент демонструє застосування прийому наближення для переконання аудиторії у тому, що вони та штат Вірджинія, який вони уособлюють, є джерелом і творцем зміни.

Метонімічна репрезентація виборців з позиції усього штату, змушує кожного громадянина діяти спільно з іншими і зробити єдиний вибір на благо Вірджинії та Америки в цілому:

Virginia, your voice can change the world tomorrow. [...] Virginia, let's go change the world [12].

Обама здійснює вплив на мешканців штату Вірджинія, шляхом їх метонімічного об'єднання в дискурсі, що надалі уможливорює гіперболізоване збільшення їх сили, спрямованої на зміну світу.

Офісний складник конструювання образу політика представлений вступним і основним етапами його діяльності. Вступний етап презентаційно-дискурсивного образу політика конструюється в інавгураційному дискурсі, який сигналізує про офіційне займання ним посади.

Серед програмних положень тексту інавгураційної промови присутній стрижневий еле-

мент – засадничий принцип майбутньої політики новообраного президента, що осмислюється за допомогою ключової метафори .ПОЛІТИКА – це ПОДОРОЖ:

America: In the face of our common dangers, in this winter of our hardship, let us remember these timeless words. With hope and virtue, let us brave once more the icy currents, and endure what storms may come. Let it be said by our children's children that when we were tested we refused to let this journey end, that we did not turn back nor did we falter; and with eyes fixed on the horizon and God's grace upon us, we carried forth that great gift of freedom and delivered it safely to future generations [15].

Наведений фрагмент інавгураційної промови Барака Обама демонструє як політик презентує свою подальшу діяльність крізь призму бурі (*storms*), яка уособлює труднощі (*hardship*) та символізує неспокій душі промовця. Однак, незважаючи на складність ситуації в державі, його курс перешкодить можливому припиненню розпочатої політичної подорожі, що досягається запереченням заперечення, а саме взаємодією дієслівних одиниць *refused* та *end*. У дискурсі усувається перешкода, ціллю якої є політична подорож Обама, що дозволить політику передати нащадкам (*future generations*) дарунок свободи (*gift of freedom*).

Основний етап дискурсивно-презентаційного образу політика конструюється його промовами, виголошених під час перебування на посаді. Обама-президент виголосив значну кількість промов, які засвідчили продовження його політичної подорожі. Вона розширилася, поповнилася новими маршрутами, новими цілями у вигляді планів та конкретних дій. Так, у промові стосовно економіки країни президент наголошує на плані відновлення та реінвестицій (*an American Recovery and Reinvestment Plan*), який втілює один з кращих шляхів для держави:

[...] *It's time to finally change the ways of Washington so that we can set a new and better course for America* [13].

Наведений фрагмент, поряд з іншими, є доказом збереження образу президента під час його перебування на посаді, адже він продовжує рухатися в обраному напрямі, а його подорож полягає у здійсненні конструктивних змін.

В інших промовах підтверджується, що образ Обама ґрунтується на ПОДОРОЖІ, яка відзначається значною кількістю різних вихідних пунктів (*the most important thing is for the United States to get engaged right away*), просуванням вперед (*we can make significant progress, we start steady*

progress on these issues), а також моментами, коли політик коригує політичних шлях інших держав (*But I do believe that the moment is ripe for both sides to realize that the path that they are on is one that is not going to result in prosperity and security for their people, and that, instead, it's time to return to the negotiating table*) [14].

Дискурсивно-презентаційний образ конструюється власне адресантністю політика, коли він сам активно репрезентує себе у своїх промовах, а також його адресантністю, що створюється реакцією аудиторії на його публічні продукти.

Адресантність стає максимально активною на пост-офісному етапі формування образу політика, коли оцінка його діяльності досягає апогею. Пост-офісний етап дискурсивно-презентаційного образу політика конструюється його публічною діяльністю та реакцією на неї по залишенню ним посади.

Так, респонсивна реакція на промову Барака Обама для випускників 2020 року відзначається високою оцінкою, представленою прикметниками *inspiring, uplifting, funny, weird, corny, out-of-touch* [11]. Перші три із зазначених прикметників переважають і конструюють позитивний емоційно-оцінний образ Барака Обама.

Доказом високої оцінки діяльності Барака Обама також є дискурсивний фрагмент:

The Obamas are the world's most admired man and woman. Barack Obama has deposed Bill Gates from his position as world's most admired man for the first time since YouGov first started asking in 2014. Michelle Obama holds on to her position as world's most admired woman, having ended Angelina Jolie's run of dominance last year [11].

Когнітивно-дискурсивний аналіз зазначеного вище фрагмента показує, що образ цього політика займає найвищі позначки ОЦІННОЇ ВЕРТИКАЛІ, на що вказує форма найвищого ступеня прикметника *the most admired*. Подвійне повторення форми найвищого ступеня зазначеного прикметника підсилює твердження високої оцінки. Як демонструє проаналізований фрагмент це саме стосується також Мішель Обама. Власна назва, прізвище у формі множини, *the Obamas*, наголошує та підсилює їхню спільну позицію.

Газетний дискурс The Washington Post створює образ політика з опертям на ситуації його життя. Цікавим для аналізу є текст про 60-ти річчя Барака Обама, де подається його пост-президентський образ:

On Saturday Barack Obama celebrated his 60th birthday on Martha's Vineyard, at his \$11.75 million mansion, with family, longtime friends from Hawaii, and boldface names like John Legend, who sang "Happy Birthday" to a tent full of attendees. The party was significantly scaled down from original plans, according to the former president's office, because of the delta variant of the coronavirus, and occurred outdoors following Centers for Disease Control and Prevention protocol — though social media showed glimpses of a rollicking bash." [19].

Репрезентована подія схоплює Б. Обаму як щасливу людину, яка танцює і знаходиться в розслабленому стані: *At one point Obama, wearing white slacks and a beaded necklace, danced onstage under the tent to a live performance of "Birthday B----" by Florida recording artist Trap Beckham. A snippet of Instagram video shared by musician Erykah Badu showed an ex-president at ease. Obama had the grin (and the moves) of a retired dad enjoying a bit of hoopla* [19].

Обама репрезентується як задоволений, політично стурбований, але незламно оптимістичний. Дві позитивно марковані одиниці *personally content, unfailingly optimistic* переважають одну негативно марковану *politically worried*, а тому конструюють позитивний образ Обама.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Із залученням просторово-часового аспекту концептуалізації виокремлено та досліджено доофісний, офісний та пост-офісний етапи формування дискурсивно-презентаційного образу політика. Застосування прийому концептуальної метафори дозволило сконструювати дискурсивно-презентаційний образ американського політика в термінах подорожі. Зокрема, встановлено, що з точки зору Барака Обама ПОЛІТИКА осмислюється як ПОДОРОЖ, а ПОЛІТИК – це МАНДРІВНИК. Образ політика утворюється самооцінкою та оцінкою аудиторії. Оцінні прикметникові дискурсивні структури використовуються для конструювання дискурсивно-презентаційного образу політика.

Дискурсивно-презентаційне конструювання образу політика ґрунтується на осмисленні подій з його участю та передбачає залучення складних ментальних операцій з метою сугестивного переконання аудиторії.

Перспективним вбачаємо подальше простеження динаміки творення дискурсивно-презентаційного образу політика в різних видах англомовного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Іванців О.В. Феномен іміджу в сучасній лінгвістиці. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2019. № 12. С. 77–80.
2. Корнієнко В.О., Денисюк С.Г. Імідж політичного лідера: проблеми формування та практичної реалізації : монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. 145 с.
3. Луценко Л.О., Зашкола Ю.І. Комунікативний імідж сучасного британського політика Джеремі Ханта. *Вчені записки Таверійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 1. С. 139–144.
4. Ніконова В. Г., Базилевич Н.В. Лінгвокогнітивне моделювання дискурсу рефлексії політичного лідера. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету*. 2018. Вип. 36. С. 23–35.
5. Славова Л.Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсоналізації: США – Україна : монографія. Житомир : Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 358 с.
6. Фролов П.Д. Особливості візуальної семантики образу політика. *Наука і освіта*. 2012. № 9. С. 218–221.
7. Чорна О.О. Комунікативні засоби творення іміджу політичного лідера (на матеріалі українського, російського та англійського політичного дискурсу) : дис. канд. філол. наук : 10.02.15. Кіровоград, 2013. 267 с.
8. Farkas X., Bene M. Images, politicians, and social media: patterns and effects of politician's image-based political communication strategies on social media. *The International Journal of Press/Politics*. 2021. Vol. 26. № 1. P.119–142.
9. Greenstein, F. I. Can Personality and Politics Be Studied Systematically? *Political Psychology*. 1992. Vol. 13. № 1. P. 105–128. <https://doi.org/10.2307/3791427>.
10. Medveschi I. Political image: between discourse and discursivity. *Argumentum. Journal of the Seminar of Discursive Logic, Argumentation Theory and Rhetoric*. 2019. Vol. 19. № 2. P. 195-206.
11. "Inspiring" and "uplifting": Here's what viewers thought of Obama's Graduate Together speech : web-site. URL: <https://today.yougov.com> (дата звернення: 12.04.2022).
12. Obama B. Manassas, Prince William County, Virginia, November 3, 2008. 10.30 pm. *Night before the election* : веб-сайт. URL : <http://obamaspeeches.com/E-Barack-Obama-Speech-Manassas-Virgina-Last-Rally-2008-Election.htm> (дата звернення: 8.06.2022).
13. Obama B. Address at George Mason University on 21st Century Economy delivered 8 January 2009, Fairfax, Virginia : веб-сайт. URL : <https://www.americanrhetoric.com/speeches/barackobama/barackobamageorgemason.htm> (дата звернення: 8.06.2022).
14. Obama B. Al-Arabiya Television Interview With Hisham Melhem delivered 26 January 2009, White House, Washington, D.C : веб-сайт. URL : <https://www.americanrhetoric.com/speeches/barackobama/barackobamaal-arabiya.htm> (дата звернення: 8.06.2022).
15. Obama B. Inaugural Address : веб-сайт. URL : bamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/01/21/inaugural-address (дата звернення: 8.06.2022).
16. Ozel, B., Park, H.W. Online image content analysis of political figures: an exploratory study. *Quality and Quantity*. 2012. Vol. 46. P. 1013–1024. <https://doi.org/10.1007/s11135-011-9445-x>
17. Schill D. The Visual Image and the Political Image: A Review of Visual Communication Research in the Field of Political Communication. *Review of Communication*. 2012. Vol. 12. № 2. P. 118-142. DOI: 10.1080/15358593.2011.653504
18. YouGovAmerica : веб-сайт. URL: <https://today.yougov.com> (дата звернення: 10.06.2022).
19. The Washington Post. 9.08.2021 : веб-сайт. URL: <https://www.washingtonpost.com> (дата звернення: 11.08.2021).